

L E G E

cu privire la prevenirea și combaterea corupției

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I. Dispoziții generale

Articolul 1. Scopul prezentei legi

Prezenta lege are drept scop instituirea măsurilor de prevenire, descoperire și combatere a actelor de corupție.

Articolul 2. Noțiuni generale

În sensul prezentei legi se definesc următoarele noțiuni:

corupția – un fenomen antisocial exprimat prin acțiuni sau inacțiuni ilegale în domeniul serviciului public, social-politic, economico-financiar, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, la care participă două sau mai multe părți, una din ele fiind persoane cu funcții de răspundere în serviciul public sau care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală, reciproc interesate în obținerea de avantaje, în realizarea de interese economice, financiare, politice sau de alte foloase necuvenite, fie unilateral, cum este protecționismul sau alte forme prevăzute de prezenta lege și care produc afectarea drepturilor omului, intereselor legale ale proprietarului de oarecare calitate juridică, intereselor publice și ale societății civile, securității statului în vederea funcționării potrivit Constituției a puterilor legislative, executive și judecătorești;

protecționism – acțiune sau inacțiune a persoanei cu funcție de răspundere în serviciul public, în scopul protejării sau acordării de sprijin persoanelor interesate de obținerea unor avantaje sau altor foloase necuvenite, în temeiul rudeniei sau de alt gen asemănător, indiferent de motivele de care s-a condus protectorul;

protector – persoană cu funcție de răspundere, în serviciul public, care protejează sau acordă sprijin, în virtutea relațiilor de rudenie sau de alt gen, unor persoane interesate în obținerea unor venituri (foloase necuvenite) sau avantaje;

act de corupție – acord între subiecții corupției cu privire la stabilirea și menținerea relațiilor de corupție, precum și rezultatul acestui acord, indiferent de gradul social produs;

foloase necuvenite – bani, titluri de valoare, bunuri și alte valori, prestări de servicii, numirii și avansării în funcție, privilegii și înlesniri, alte drepturi juridice și distincții morale acordate sau însușite ilegal de către participanții la actul de corupție;

demnitar de stat – persoană cu înaltă funcție de răspundere în stat, numirea sau alegerea căruia este reglementată de Constituția Republicii Moldova sau care este investită în funcție prin numire sau alegere de către Parlament sau Președintele Republicii Moldova în modul stabilit de legile organice;

funcționar public – persoană legal investită prin numire într-o funcție publică din structura unui serviciu public (persoană care ocupă funcție de stat remunerată și care dispune de ranguri și grade);

rudenie – legătură bazată pe descendența unei persoane dintr-o altă persoană (rudenie pe linie dreaptă) sau pe faptul ca mai multe persoane au un ascendent comun (rudenie în linie colaterală);

rude – copiii (inclusiv copiii înfiați), părinții (înfiători), frații, surorile, bunicul și bunica atât din partea tatălui, cât și din partea mamei, nepoții și nepoatele de frate și de soră, precum și afinii soțului/soției.

Articolul 3. Obiectul legii și sfera ei de acțiune

Prezenta lege stabilește:

- caracteristicile corupției;
- subiecții corupției și categoriile acestora;
- măsurile de prevenire și combatere a corupției;
- organele cu atribuții de prevenire și de combatere a corupției, organizarea și desfășurarea activității lor.

Articolul 4. Principii generale

Prezenta lege se bazează pe următoarele principii generale:

- promovarea legalității și a statului de drept;
- asigurarea respectării drepturilor omului;
- egalitatea tuturor în fața legii și a justiției;
- echitatea socială;
- stabilitatea instituțiilor democratice;
- asigurarea funcționării constituționale a autorităților publice și societății civile;
- transparența și imparțialitatea în procesul decizional;
- redresarea economică, socială și politică a țării.

Articolul 5. Cadrul juridic

Reglementarea juridică a raporturilor dintre stat și subiecții corupției, precum și contracararea faptelor de corupție se realizează în temeiul Constituției Republicii Moldova, a prezentei legi, a Legii securității statului, a Legii serviciului public, a Codului penal, a Codului de procedură penală, a Codului cu privire la contravențiile administrative și altor acte normative, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Capitolul II. Caracteristicile corupției.

Articolul 6. Subiecții corupției și categoriile lor.

(1) Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane:

- a) care exercită o funcție publică, în cadrul autorităților publice sau instituțiilor publice;
- b) care îndeplinesc, permanent sau temporar, potrivit legii, o funcție sau o însărcinare, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, în cadrul serviciului public, societăților comerciale, companiilor naționale, întreprinderilor cooperatiste sau altor agenți economici, indiferent de tipul de proprietate și forma lor juridică de organizare;
- c) care exercită atribuții de control, potrivit legii;
- d) care acordă asistență specializată unităților sau persoanelor prevăzute la lit. a) și b), în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența;

e) care realizează, controlează sau acordă asistență specializată, măsura în care participă la luarea deciziilor sau le poate influența cu privire la:

- operațiuni care antrenează circulația de capital;
- operațiuni de bancă, de schimb valutar sau de credit;
- operațiuni de plasament, în burse, în asigurări, ori la conturi bancare și cele asimilare acestora;
- tranzacții comerciale interne și internaționale.

f) care dețin o funcție de conducere în partid sau altă organizație social-politică, într-un sindicat, într-o asociație obștească, într-o organizație nonguvernamentală, într-o organizație necomercială sau într-o fundație;

g) care dețin o funcție de conducere sau care participă la luarea unei decizii în organele electorale stabilite de Codul electoral, concurenților (candidaților) electorali sau persoanelor de încredere ale acestora;

h) care reprezintă **statul** într-o organizație publică internațională și supra națională, precum și în adunările lor parlamentare, la care Republica Moldova este parte;

i) care sunt membri unei adunări publice, care exercită puteri legislative sau administrative, ai unui alt stat, în măsura în care aduc atingere intereselor Republicii Moldova;

j) care dețin funcția de corespondent titular sau netitular în organele mass-media, în cele ale audiovizualului în măsura în care pot influența deciziile luate de persoanele prevăzute la alin. a) – b);

k) persoanelor fizice, altelor decât celor prevăzute la lit. a) – h) în măsura în care sunt implicate în acte de corupție;

l) persoanelor juridice care desfășoară activitatea de întreprinzător, condițiile legii.

(2) funcționarii cărora li se acordă permanent sau provizoriu, prin numire sau prin alegere, fie în virtutea legii, fie în virtutea unei însărcinări anumite drepturi și obligații în vederea, exercitării funcției într-un serviciu public sau în altă organizație nestatală, fiind subiecți ai corupției:

a) demnitari de stat:

- Președintele Parlamentului, Președintele Republicii Moldova, Prim-ministru, președintele Consiliului Suprem al Magistraturii, Președintele Curții Supreme de Justiție, președintele Curții Constituționale, Procurorul General, Guvernatorul Băncii Naționale, Președintele Curții de Conturi, președintele Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, președintele Comisiei Electorale Centrale, directorul Serviciului de Informații și Securitate sau persoanele cărora demnitarul de stat le-a delegat împuternicirile sale;

- deputați în Parlament și membrii Guvernului;

- judecătorii Curții Constituționale, Curții Supreme de Justiție și Curții de Apel, membrii Consiliului Suprem al Magistraturii, membrii curții de Conturi, membrii Consiliului de Administrare a Băncii Naționale, membrii Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, membrii Comisiei Electorale Centrale (permanenți), avocați parlamentari;

- judecătorii și procurorii;

- persoanele care au calitatea de funcționar sau agent contractual, în sens prevăzut de regulament, al unei organizații publice internaționale sau supra naționale la care Republica Moldova este parte, precum și orice altă persoană care, fie că este sau nu

este detașată pe lângă o astfel de organizație, îndeplinesc funcții ce corespund funcționarilor sau agenților nominalizați;

- persoanele membre ale unei adunări parlamentare a unei organizații internaționale sau supra naționale la care Republica Moldova este parte;

- persoanele membre ale unei adunări publice, care exercită puteri legislative sau administrative ale unui stat.

b) persoane alese într-o funcție eligibilă care nu sunt demnitari de stat, statutul juridic al cărora este stabilit prin lege;

c) persoanele cu funcții de conducere la întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat;

d) persoanele care gestionează organizațiile comerciale, obștești sau alte organizații nestatale.

Articolul 7. Formele corupției

(1) Se consideră forme ale corupției:

a) **corupere activă**, adică faptul de a propune, de a oferi sau de a da, sau indirect, orice foloase necuvenite funcționarului public sau oricărei persoane care conduce sau activează în cadrul unei unități din sectorul privat, pentru ea sau pentru altcineva, pentru ca aceasta să îndeplinească ori să se abțină de la îndeplinirea unui act în exercițiul funcției sale;

b) **corupere pasivă**, adică fapta funcționarului public sau oricărei persoane care conduce sau activează în cadrul unei unități din sectorul privat, de a solicita sau de a primi, direct ori indirect orice folos necuvenit pentru sine sau pentru altcineva ori de a accepta oferta sau de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcției sale;

c) **traficul de influență**, adică faptul de a oferi sau de a da, direct sau indirect, orice foloase necuvenite drept remunerare oricui afirmă sau confirmă că poate să exercite o influență asupra luării deciziei de către orice persoană arătată la art. 6 alineatul (2), fie că foloasele necuvenite sunt pentru ea însăși fie pentru altcineva, precum și faptul de a estorca, de a primi sau de a accepta oferta sau promisiunea sub formă de remunerare, personal sau prin mijlocitor, pentru sine sau pentru altcineva, faptă săvârșită intenționat de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane menționate, în scopul de a o face să îndeplinească sau să nu îndeplinească acțiuni ce intră în obligațiile de serviciu, indiferent dacă astfel de acțiuni au fost sau nu au fost săvârșite;

d) **spălarea banilor**, adică săvârșirea operațiunilor legale cu mijloace bănești sau cu alte valori dobândite cu bună-știință ca rezultat al actului de corupție în scopul atribuirii unui aspect legal sursei și provenienței acesteia, sau spre tănuirea, deghizarea sau denaturarea informației privind natura, originea, mișcarea, plasarea sau apartenența lor.

(2) **Protecționismul** este asimilat formei de corupție și atrage după sine sancțiuni administrative sau disciplinare pentru persoana cu funcție de răspundere, potrivit legii, dacă acțiunile sau inacțiunile acesteia nu întrunesc o infracțiune.

(3) **Corupția politică** reprezintă o formă aparte a corupției, dar fiind că acțiunile sau inacțiunile persoanelor arătate la articolul 6 se produc în domeniile de activitate a partidelor și altor organizații social-politice, sistemul electoral, mass-media și instituțiile audiovizualului, în măsură în care acestea își desfășoară activitatea lor.

Capitolul III. Organele cu atribuții de prevenire și combatere a corupției

Articolul 8. Organele cu atribuții de prevenire și combatere a corupției

Organele cu atribuții speciale de prevenire și combatere a corupției sunt:

- a) Consiliul Coordonator în Problemele Combaterii Corupției și Criminalității pe lângă Președintele Republicii Moldova;
- b) Organele Procuraturii Republicii Moldova;
- c) Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției;
- d) Comisia centrală de control și comisiile departamentale de control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate.

Articolul 9. Consiliul Coordonator în Problemele Combaterii Corupției și Criminalității pe lângă Președintele Republicii Moldova

Consiliul Coordonator în Problemele Combaterii Corupției și Criminalității pe lângă Președintele Republicii Moldova este un organ consultativ, constituit prin Decretul Președintelui Republicii Moldova din conducătorii organelor cu atribuții de prevenire și combatere a corupției și criminalității, reprezentanții altor instituții, care în temeiul Regulamentului său, determină conceptul, politicile legislative și măsurile necesare pentru prevenirea și combaterea corupției, coordonează interacțiunile autorităților publice, inclusiv ale organelor publice de drept, în condițiile legislației naționale și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 10. Organele Procuraturii Republicii Moldova

Procuratura, potrivit art. 124 din Constituția Republicii Moldova și în corespundere cu Legea cu privire la Procuratură și cu alte acte normative, examinează sesizările privind actele de corupție și reacționează competențelor ce îi revine, conduce și exercită urmărirea penală privind infracțiunile de corupție;

Articolul 11. Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției

(1) Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției dispunând de subdiviziuni specializate, exercită activitatea de contracarare a corupției în condițiile stabilite de Legea cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și de alte acte legislative.

(2) Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției la solicitarea Comisiei centrale de control și a comisiilor departamentale control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate, în cazul depistării elementelor componente ale unor încălcări, inclusiv infracțiuni, controlează de facto declarațiile în conformitate cu articolul 10 alineatele (4) și (5) ale Legii privind declararea și controlul veniturilor și al proprietăților demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, soluționând rezultatele verificării potrivit legii.

Articolul 12. Comisia centrală de control și comisiile departamentale de control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate

Comisia centrală de control și comisiile departamentale de control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate efectuează controlul declarațiilor demnitarilor de stat ale judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și altor persoane cu funcții de conducere, în conformitate cu Legea privind declararea și controlul veniturilor și al

proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere și în conformitate cu alte acte normative.

Articolul 13. Alte organe cu atribuții de prevenire și combatere a corupției

Alte, organe investite, investite potrivit legislației cu atribuții de prevenire și combatere a corupției, efectuează măsurile privind prevenirea și combaterea corupției în condițiile legii și în limitele competențelor ce le revine.

Capitolul IV. Măsuri de prevenire și combatere a corupției

Articolul 14. Prevenirea corupției persoanelor ce exercită o funcție publică

(1) Demnitarii de stat, persoanele alese într-o funcție eligibilă care nu sunt demnitari de stat, funcționarii publici și persoanele cu funcții de conducere la întreprinderi, instituții și organizații de stat depun declarații despre starea lor materială cu regularitate, în termenul stabilit, în temeiul și ordinea prevăzută de Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere.

(2) La angajare, candidatul la o funcție publică prezintă Comisiei centrale de control sau, după caz, comisiei departamentale de control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate certificate privind confirmarea faptului că nu are datorii impozitare, precum și declarația privind veniturile și proprietatea lui și ale membrilor familiei lui din ultimul an precedat angajării.

(3) După eliberarea din funcția deținută, demnitarii de stat, anual pe parcursul a trei ani, iar persoanele alese într-o funcție eligibilă care nu sunt demnitari de stat și funcționari publici după un an vor prezenta Comisiei centrale de control și respectiv, comisiilor departamentale de control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate declarații privind starea materială a lor și a membrilor familiei lor în conformitate cu Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere.

(4) Demnitarilor de stat, persoanelor electivă care nu sunt demnitari de stat și funcționari publici li se interzice să încheie contracte civile pe numele unor terți, sub pseudonim sau anonim.

(5) Darurile a căror valoare depășesc un salariu minim, oferite fără știrea funcționarului ori primite pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu de la persoane fizice sau juridice din alte țări se transmit într-un fond special de stat în modul prevăzut de Regulamentul aprobat de Guvern.

(6) Demnitarii de stat, persoanele electivă care nu sunt demnitari de stat și funcționari publici, la deschiderea unui cont personal într-o bancă din țară sau într-o bancă din străinătate, sunt obligați în termen de trei zile să informeze în scris organul fiscal de la locul de trai despre numărul contului și rechizitele instituției bancare.

(7) Membrii familiei demnitarului de stat, a persoanei electivă care nu este demnitar de stat și a funcționarului public nu au dreptul să primească daruri și servicii, invitații în călătorii turistice, de tratament și de reconfortare etc. pe contul persoanelor fizice și juridice din țară și din străinătate cu care funcționarul are relații de serviciu. Funcționarul este obligat să transmită, în modul stabilit de Regulamentul aprobat de Guvern, în fondul special de stat bunurile primite ilegal de familia sa.

Articolul 15. Activitățile incompatibile cu exercitarea funcțiilor publice

(1) Demnitarilor de stat, persoanelor alese într-o funcție eligibilă care nu sunt demnitari de stat și funcționarilor publici li se interzice cumularea altor funcții:

- a) în toate întreprinderile, instituțiile și organizațiile străine sau cu capital străin;
- b) în organele de stat, întreprinderi cu diferite tipuri de proprietate și forme juridice de organizare, activitatea cărora se află în subordonare sau sub controlul organului în care activează funcționarul în cauză.

(2) Demnitarilor de stat, persoanelor alese într-o funcție eligibilă care nu sunt demnitari de stat și funcționarilor publici li se interzice personal să desfășoare activitate de întreprinzător, în afară de cazurile stabilite de lege, să fie membru al organului de conducere al instituției financiare, societății comerciale sau întreprinderii, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare sau să participe personal sau reprezentantul său la votare în baza acțiunilor ce-i aparțin, iar la angajare sunt obligați în termen de o lună de la numirea în funcție să-și suspende calitatea de membru al organelor menționate, să transmită unei persoane de încredere toate hârtiile de valoare, depunerile bănești și alte bunuri, informând în scris organul fiscal de la locul de trai despre acest fapt.

(3) Demnitarii de stat, persoanele electivă care nu sunt demnitari de stat și funcționarii publici au dreptul să desfășoare activitatea pedagogică, științifică și de creație.

Articolul 16. Restricții

(1) Funcționarii publici nu pot ocupa funcții ce se află în subordine directă, sub controlul sau gestionarea funcției din aceiași autoritate ocupate de rudele lor. În cazul apariției unei astfel de situații, persoanele în cauză sunt transferate într-o altă funcție care exclude subordinea directă, iar dacă acest transfer nu e posibil – una din aceste persoane, care a fost numit în funcție mai târziu, este disponibilizată din inițiativa administrației.

(2) Demnitarilor de stat, persoanelor electivă care nu sunt demnitari de stat și funcționari publici li se interzice să participe la angajarea și numirea în funcție a persoanelor cu care se află în relații de rudenie.

Articolul 17. Faptele de comportament corupțional

Se consideră fapte de comportament corupțional:

- a) implicarea în activitatea altor organe, întreprinderi, instituții și alte organizații indiferent de tipul și forma juridică de organizare, în cazul în care acesta nu ține de competența lor, făcând abuz de serviciu ce poate conduce la conflict de interese;
- b) participarea cu drept de vot sau de decizie la examinarea și soluționarea problemelor ce vizează interesele sale personale sau intereselor rudelor,
- c) acordarea unui sprijin, neprevăzut de actele normative, în activitatea ei de întreprinzător sau de alt gen privat, sau fie însărcinatul cu afaceri al unor terți în autoritatea publică în care lucrează sau care i se subordonează sau a cărei activitate o controlează;
- d) preferarea neîntemeiată a unor persoane fizice sau juridice la elaborarea și emiterea deciziei;

e) beneficierea de privilegii pentru a obține pentru sine sau pentru alte persoane credite și împrumuturi, procurarea hârtiilor de valoare, bunurilor imobiliare și altor bunuri, profitând de situația sa de serviciu;

f) folosirea în interese proprii a bunurilor publice puse la dispoziția sa pentru exercitarea funcției de serviciu;

g) folosirea informației recepționate în exercitarea funcției de serviciu în interes personal sau interesele altor persoane în cazul în care această informație nu poate fi divulgată;

h) refuzul de a informa, informarea cu întârziere sau incompletă a persoanelor fizice sau juridice care reglementează drepturile lor sau raporturile lor cu instituțiile și funcționarii publici;

i) gestionarea resurselor materiale și financiare publice contra destinației lor, în interes propriu sau interesul altor persoane sau al rudelor;

j) primirea de la oricare persoană fizică și juridică a cadourilor sau a altor foloase pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau în virtutea stării sale sociale, precum și oferirea lor altor persoane cu funcții de răspundere, cu excepția unor semne de atenție simbolice, suvenire la organizarea unor acțiuni oficiale;

k) alte restricții stabilite de codurile deontologice profesionale și de actele normative similare.

Articolul 18. Prevenirea corupției în domeniul achizițiilor publice și licitațiilor

La tendere de achiziții publice și la licitații de bunuri nu pot participa funcționarii publici, care fie că au participat la sechestrarea, expertiza, evaluarea obiectelor sau în organizarea și desfășurarea tenderului sau licitației, fie că sunt membri ai comisiilor tenderului sau de licitație, fie că sunt angajați ai autorității de achiziții publice, ai organelor interesate fiscale, de urmărire penală, ai instanței judecătorești, precum și rudele lor.

Articolul 19. Prevenirea corupției partidelor politice și altor organizații social-politice

(1) Autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor statale sau mixte al căror capital statutar de stat sau al fondatorului străin depășesc cota de 20%, asociațiilor de cetățeni neînregistrate li se interzice să ofere direct sau indirect cadouri, ajutor material sau alte forme de finanțare, partidelor sau altor organizații social-politice. Acestea pot fi finanțate, în condițiile legii, de către stat numai pentru participarea lor la alegerile în organele reprezentative ale puterii de stat.

(2) Partidelor și altor organizații social-politice li se interzice să primească cadouri, ajutor material sau alte forme de finanțare de la persoane anonime, iar acelea primite în condițiile legii, indiferent de valoarea lor, să fie însoțite de un act de predare-primire sigilat, semnat de persoanele autorizate și înregistrat în modul stabilit.

(3) Partidele sau alte organizații social-politice nu pot primi cadouri sau ajutor material, direct sau indirect, de la state, persoane juridice sau fizice străine sau apatrizi.

(4) Se interzice utilizarea proprietății publice în interesul unui partid sau altei organizații social-politice în afara condițiilor stabilite de lege.

(5) Partidele sau alte organizații social-politice sunt obligate să supună auditului o dată în an activitatea sa financiară, inclusiv a propriilor întreprinderi și organizații

întemeiate în condițiile legii, iar rapoartele referitoare la sursele de finanțare și la cheltuieli, în scopul asigurării transparenței, să le publice în presă.

(6) Se interzice deschiderea de către partide și alte organizații social-politice a conturilor în băncile care își desfășoară activitatea pe teritoriul altui stat, decât Republica Moldova.

Articolul 20. Prevenirea corupției electorale

(1) Statul acordă concurenților electorali susținere materială și le asigură condiții egale în scrutinul electoral.

(2) Limita plafonului maxim al cheltuielilor destinate concurenților electorali este stabilită de Comisia Electorală Centrală, în condițiile legii. Primirea, stingerea și rambursarea creditelor primite de la stat se efectuează de către concurenții electorali numai în condițiile stabilite de lege, iar orice abatere cu bună știință sau utilizarea oricăror altor mijloace materiale și financiare interzise, inclusiv din fondurile statului, se consideră drept act de corupție.

(3) Concurenții electorali vor ține o evidență strictă a cheltuielilor efectuate în campania electorală. În termen de o lună de la încheierea campaniei electorale vor prezenta Comisiei Electorale Centrale calculele integrale însoțite de documente justificate referitor la încasări și cheltuieli. Această comisie va transmite materialele respective Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției spre verificare, dacă va depista încălcări.

(4) Cumpărarea sau vânzarea, sub orice formă, a voturilor alegătorilor în favoarea unui concurent electoral se califică drept act de corupție.

(5) Deputații aleși pe lista partidelor sau blocurilor electorale poartă responsabilitate pentru legalitatea activității partidului sau a blocului electoral pe perioada desfășurării campaniei electorale.

Articolul 21. Protecția de stat a colaboratorilor organelor de drept, a persoanelor care colaborează cu organele de drept, a martorilor și victimelor corupției

(1) Colaboratorii organelor de urmărire penală, procurorii și judecătorii, antrenați în examinarea cauzelor de combatere a corupției, beneficiază de asigurare socială de stat, de dreptul la portarmă, la alte mijloace speciale de apărare individuală, iar în cauzele de amenințare a vieții, integrității sănătății și averii lor – de pază de stat personală, precum și a membrilor familiei lor, a locuinței și averii lor.

(2) Persoanele care colaborează cu organele de drept și acordă sprijin în combaterea corupției sunt protejate de stat în modul prevăzut de alineatul (3). Informația despre aceste persoane este considerată secret de stat și se prezintă numai persoanelor stabilite de Legea cu privire la secretul de stat.

(3) Martorii, victimele corupției și rudele lor beneficiază de protecția de stat în modul stabilit de Legea privind protecția de stat a părții vătămate, a martorilor și a altor persoane care acordă ajutor în procesul penal.

Articolul 22. Limitarea interdicțiilor

(1) Prevederile legislației cu privire la secretul bancar sau comercial nu pot servi drept obstacol pentru recepționarea de către organele arătate la articolele 10-13 a

informației ce conține secret bancar sau comercial în cazurile în care există indicii de săvârșire a unui act de corupție.

(2) Furnizarea în condițiile legii de către instituțiile financiare a informațiilor ce conțin secret bancar sau comercial către organele arătate la articolele 10-13 nu poate fi calificată drept divulgare a secretului bancar sau comercial.

(3) Instituțiile financiare și angajații acestora nu poartă răspundere juridică ca urmare a exercitării prezentei legi, chiar dacă această executare a avut drept urmări cauzarea prejudiciilor materiale sau morale, precum și în cazul în care cauza penală, administrativă sau civilă, a fost clasată conform legii.

(4) Organele indicate la articolele 10-13 din prezenta lege, precum și persoanele cu funcții de răspundere și angajații acestora poartă răspundere potrivit legii pentru divulgarea informației bancare, comerciale sau confidențiale, obținute în procesul exercitării funcției de serviciu.

Capitolul V. Răspunderea pentru comiterea actelor de corupție

Articolul 23. Responsabilitatea persoanelor fizice

(1) Persoanele arătate la articolul 6 din prezenta lege, în cazul în care au săvârșit un act de corupție sau o faptă de comportament corupțional, dacă acțiunile lor întrunesc indicii unei infracțiuni, poartă răspundere penală în conformitate cu prevederile Codului penal, iar dacă actul de corupție comis constituie elementele contravenției administrative - potrivit dispozițiilor Codului cu privire la contravențiile administrative.

(2) Conducătorii agenților economici cu capital privat, pentru nerespectarea dispozițiilor legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, a legii instituțiilor financiare și a altor acte normative privind efectuarea anuală a auditului asupra activității unității economice respective și realizarea întocmai a rezultatelor controalelor, poartă răspundere administrativă.

(3) Nerespectarea de către demnitarii de stat, persoanele alese într-o funcție eligibilă care nu sunt demnitari de stat și de către funcționarii publici a interdicțiilor stabilite la articolele 14, 15 și 16 din prezenta lege, dacă nu constituie elementele unei infracțiuni sau contravenții administrative, atrage după sine răspunderea disciplinară inclusiv destituirea sau, după caz, revocarea din funcția deținută, în condițiile legii, dacă aplicarea altei măsuri disciplinare nu poate să lichideze situația corupțională în cauză.

Articolul 24. Răspunderea persoanei juridice

(1) Persoana juridică care desfășoară activitate de întreprinzător, în cazul în care săvârșit o infracțiune de corupție, poartă răspundere în conformitate cu Codul penal, iar dacă actul de corupție nu constituie indicii unei infracțiuni, în funcție de gravitatea și caracterul actului comis, poate fi privată de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau, după caz, lichidată, în condițiile legii. Sancționarea persoanei juridice nu exclude răspunderea angajatului acestuia, care a fost autorul instigatorul sau complice la săvârșirea actului de corupție.

(2) În perioada urmăririi penale activitatea persoanei juridice care desfășoară activitatea de întreprinzător poate fi suspendată de către instanța de judecată competentă la cererea procurorului.

Articolul 25. Nulitatea deciziilor, convențiilor sau altor acțiuni

(1) Deciziile, convențiile și alte acțiuni adoptate, încheiate sau orice clauză a unei convenții, a cărei obiect este un act de corupție, sunt nule din faza lor începătoare și nu au efect juridic nici pentru una din părți, indiferent de faptul dacă acestea au fost sau nu au fost în cunoștință de cauză.

(2) Orice parte a convenției a cărei consimțământ a fost viciat de un act de corupție poate reclama în modul stabilit de lege realizarea acestei convenții, fără ași prejudicia dreptul la despăgubiri.

Articolul 26. Confiscarea veniturilor și produselor corupției

(1) Bunurile mobile și imobile de toate tipurile, alte venituri și produse ale corupției sunt confiscate în folosul statului, în condițiile legii.

(2) În cazul în care funcționarul sau alte persoane care au beneficiat de produsul corupției refuză să predea benevol statului bunurile primite ilegal, să achite costul serviciilor oferite ilegal sau să achite valoarea lor, aceste bunuri sau valoarea lor vor fi confiscate în folosul statului în baza acțiunii înaintate în instanța de judecată de către organele competente. Organele abilitate până la pronunțarea hotărârii judecătorești sunt în drept să sechestreze averea, mijloacele bănești sau alte valori ce aparțin persoanei în cauză pe perioada examinării cauzei.

(3) Mijloacele financiare, alte bunuri materiale, iar în cazul în care acestea au fost consumate – valoarea lor, obținute de partide sau alte organizații social-politice, precum și de concurenții electorali din surse interzise de lege sunt confiscate, la cererea organului abilitat, în temeiul deciziei judecătorești.

(4) Statul garantează victimelor corupției despăgubirile de către persoanele juridice sau fizice, care au comis actul de corupție sau au omis să ia măsuri efective pentru prevenirea actului de corupție, iar în cazul în care această vină o poartă o autoritate publică sau unul dintre funcționarii autorității publice - din contul statului, asistența juridică și cheltuielile de judecată, în condițiile legii.

Articolul 27. Răspunderea conducătorilor autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor, și organizațiilor

Nerespectarea de către conducătorii autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de tipul lor de proprietate și forma juridică de organizare, a restricțiilor stabilite de prezenta lege, dacă aceasta a condus la comiterea actelor de corupție, atrage după sine răspunderea administrativă sau, după caz, penală, în condițiile legii.

Articolul 28. Garanțiile statului

Statul garantează:

a) organizarea și desfășurarea în sistemul de învățământ a măsurilor de instruire în materie de drept privind instituțiile democratice, drepturile și obligațiile cetățenilor și ale autorităților publice și consolidarea bazelor morale ale societății;

b) condițiile adecvate și independența în activitatea organelor mass-media și a instituțiilor audio-vizualului pentru promovarea transparenței și a imparțialității în procesul de mediatizare a corupției.

Capitolul VI. Dispoziții finale și tranzitorii

Articolul 29. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării ei.

Articolul 30. La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr. 900-XIII din 21 iulie 1996 cu privire la corupție și protecționism, cu modificările ulterioare.

Articolul 31. Guvernul:

- va prezenta Parlamentului în termen de 3 luni propuneri privind aducerea legislației în vigoare în corespundere cu prezenta lege;
- va aduce actele sale normative în corespundere cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului